

KORTE BESCHRIJVING VAN DE FINANCIEEL-ECONOMISCHE SITUATIE IN DE PERIODE 2015 – 2020

SEPTEMBER 2021

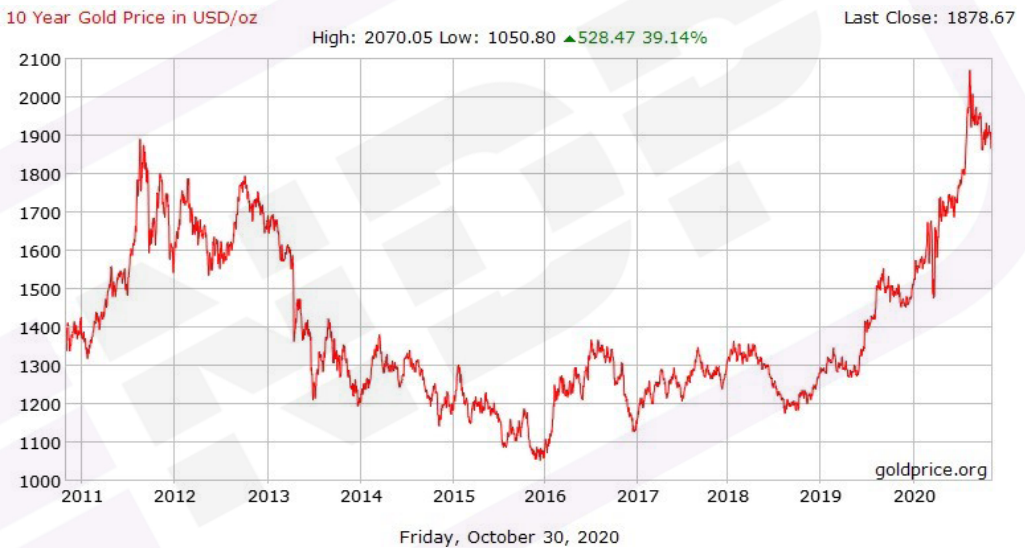
Het begin van de grondstoffen crisis

De vorige regering Bouterse heeft een enorme crisis meegemaakt in de jaren 2015 en 2016. De oorzaken van die crisis zijn:

- A. Sterke daling van de goud en aardolie prijs op de wereldmarkt.
- B. Terugtrekking van Suralco in 2014.

“Na het wegvallen van de bauxietsector is olie nu het tweede belangrijkste exportproduct. De maximale exportwaarde belooft vooralsnog US\$ 365 miljoen, maar zij is wel een consistente bron van inkomsten. Ook bij de olie zien we een daling van prijzen in de periode 2015-2018, met een kleine opleving in 2019. Nadien wordt de sector weer met lagere prijzen geconfronteerd”.

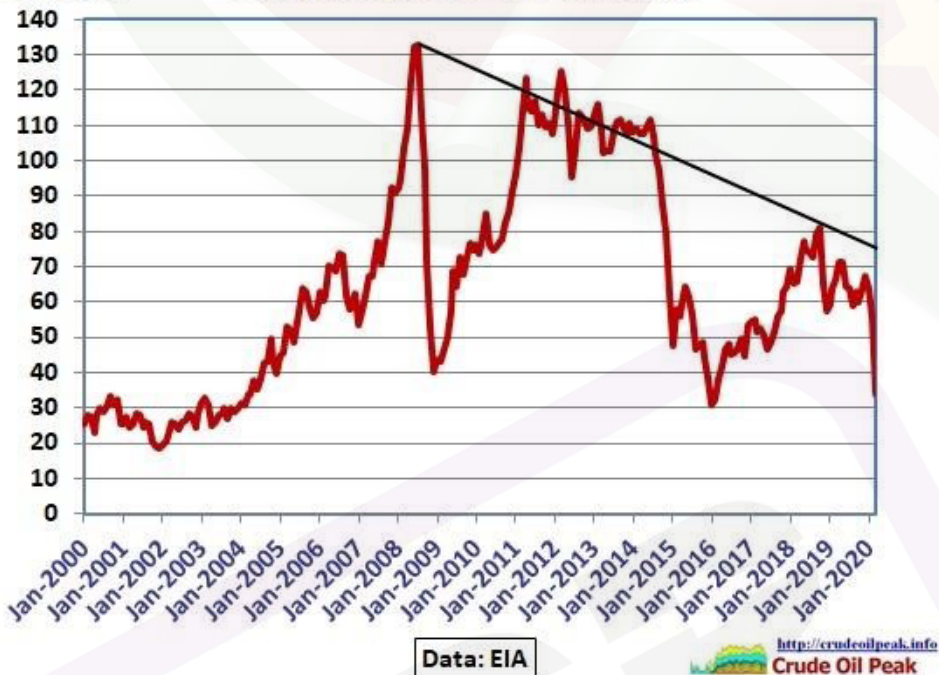
Bron: Herstelplan 2020

Figuur 2.5: Ontwikkeling van de goudprijs op de wereldmarkt 2011-2020

US\$/barrel

Brent spot prices 2000 - Mar 2020

Figuur 2.6: Ontwikkeling van de olieprijs op de wereldmarkt 2000-2020

Bron: Herstelplan 2020

Opmerking: Het bewijs dat het land in een crisis zat wordt bevestigd in het Herstelplan 2020 blz. 21

Wat was het gevolg van deze crisis?

Deze ontwikkeling heeft geleid tot een afname van de overheidsinkomsten met 80%.

Wat betekent dit voor een economie?

De economie stond op het punt om te crashen. In 2015 heeft het land een economische inkrimping gehad van 3,4% en in 2016 een inkrimping van 5,6% van het BBP. De inschatting van toen was veel hoger. Deze cijfers zijn recent weer gepubliceerd door ABS. De sociaal economische gevolgen van deze inkrimping waren niet te onderschatten.

Bron: Macro-Economic Aggregates 2015 – 2019, blz. Ook in het Herstelplan zijn deze cijfers opgenomen in Tabel 7 op blz. 151. (zie hieronder)

Het sociaal akkoord die de regering Bouterse-Adhin met het volk had is ondanks deze zware periode gecontinueerd. Dit blijkt uit het volgende:

1. geen ontslag voor hen die bij de overheid werkzaam waren,
2. alle salarissen zijn optijd betaald,
3. alle subsidies zijn uitbetaald,
4. AOV, AKB en tegemoetkoming van mensen met een beperking werden uitgekeerd en
5. alle aflossingen en rentebetalingen zijn op tijd gepleegd enz.

Tabel 7: Een selectie van indicatoren voor macro-economisch management 2010-2019

	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*
Reecele groei van het Bruto Binnenlands Product (basisprijzen; 2007=100)	5,2	5,8	2,7	2,9	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	0,3
Reecele groei van het BBP in Mijnbouw en Industrie	15,7	0,1	-11,7	-1,4	-7,7	-9,4	18,3	7,1	-0,3	-4,0
Overheidstekort als % BBP (marktprijzen)	-2,5	-2,0	-2,7	-6,0	-5,9	-10,7	-11,2	-9,7	-11,7	-21,2
Exporten in US\$	2325,5	2847,8	2875,5	2594,7	2356,0	1856,4	1625,2	2195,1	2301,2	2373,4
Importen in US\$	1657,0	2241,6	2593,4	2726,0	2773,1	2694,9	1721,1	1839,8	2134,4	2471,2
Tekort op de Goederen en dienstenbalans v/d Betalingsbalans	668,5	606,2	282,1	-131,3	-417,1	-838,5	-95,9	355,3	166,8	-97,8
Saldo op de lopend rekening	650,7	431,4	162,3	-195,9	-416,3	-786,5	-160,5	61	-117,8	-420,8
Jaargemiddelde inflatie	6,9	17,7	5,0	1,9	3,4	6,9	55,5	22,0	6,8	4,4
Point-to-point inflatie (december tot december)	10,3	15,3	4,4	0,6	3,9	25,2	52,4	9,2	5,4	4,2
Jaar-op-jaar verandering van de wisselkoers	0,0	20,5	0,0	0,0	0,0	2,4	83,1	20,2	-0,3	-0,1

Bronnen: ABS, CBvS, SPS, ** voorlopige schattingen van de BBP en -inflatiefcijfers(2017) door SPS

Welke acties heeft de regering Bouterse-Adhin toen ondernomen?

De regering Bouterse is toen gekomen met het Stabilisatie en Herstelplan 2016 – 2018, “Van crisisbeheersing naar Transformatie van de Economie”. Er was ook een akkoord met IMF voor betalingsbalansondersteuning.

Het kerndoel van dit plan was heel duidelijk en concreet geformuleerd. Deze waren:

1. koopkrachtversterking,
2. terugdringen van het begrotingstekort,
3. stabiliseren van de wisselkoers,
4. inflatie reduceren,
5. werkgelegenheid scheppen en
6. het belangrijkste: **de inkrimping van de economie omzetten in een groei.**

Had de regering Bouterse-Adhin het belangrijkste doel kunnen realiseren?

Het bovenstaand tabel uit het Herstelplan geeft aan dat in 2017, 2018 en 2019 een economische groei was van 1,8%, 2,6% en 0,3%.

Het was de vorige regering wel gelukt om uit de inkrimping te geraken, zonder het volk te belasten. Het akkoord met IMF was na bijkans een jaar opgezegd. Het was opgezegd nadat er eisen werd gesteld om de subsidies af te schaffen en de dienstverlening van de overheid te commercialiseren. De subsidie van vooral EBS, SWM en de gezondheidszorg moest sterk worden teruggebracht en zelfs afgeschaft. De regering Bouterse heeft dat geweigerd. De eisen van IMF waren in schril contrast met het sociaal akkoord die de regering Bouterse had gesloten met het volk.

Hoe verliep de inflatie?

In 2015 was de jaargemiddelde inflatie 6,9%, In 2016 was de inflatie 55,5%, 2017 22%, 2018 6,8%, 2019 4,4%. Een duidelijke daling van de inflatie was te merken.

(zie bovenstaande tabel uit het Herstelplan 2020)

Let wel: In de hele periode waren er geen belastingmaatregelen getroffen. Het enige wat de regering Bouterse had gedaan was de wet op Rij- en Voertuigenbelasting geïntroduceerd. Deze wet was gesaboteerd door de huidige coalitie.

Opmerking: U merkt dat we degelijk op weg waren naar herstel en groei. Dit zonder enige vorm van extra belasting voor het volk.

De koopkrachtcompensatie

Na verbetering van de overheidsinkomsten heeft de regering Bouterse in 2018 de ambtenaren een loonsverhoging gegeven van bijkans 100%. De leerkrachten kregen 113%. Bijkans iedereen kreeg deze loonsverhoging. Dit terwijl de cumulatieve inflatie over de jaren 2016 en 2017 bijkans 77,5% bedroeg. Er was toen heel veel kritiek. Desondanks gaf de regering Bouterse veel

meer terug aan de ambtenaren. Naast een loonsverhoging kregen de werkende klasse een heffingskorting en koopkrachtversterking.

Waarvoor betaalde Bouterse?

In het jaar 2019 betaalde Bouterse nog SRD4,218 miljard aan subsidie.

Bron: Financiële Nota 2021, blz. 23

In 2018 heeft de regering Bouterse SRD3,501 miljard aan subsidie betaald voor het volk. Energie SRD1,2 miljard, sociaal en pensioenen SRD970 miljoen, onderwijs en wetenschap SRD396 miljoen, Gezondheidszorg SRD746 miljoen. In 2019 werd nog meer gesubsidieerd. Een groot deel van de overheidsinkomsten ging vooral naar de uitvoering van het sociaal akkoord die de regering Bouterse had met het volk.

Het vraagstuk van de staatsschuld

Overgenomen staatsschuld door de regering Bouterse in 2010.

De binnenlandse schuld was in 2010 SRD1,4 miljard tegen een koers van SRD 2,80 is dat ongeveer US\$500 miljoen. De buitenlandse schuld was US\$648,8 miljoen. Een totaal bedrag van ruim US\$1,2 miljard. Dit bedrag was door voorgaande regeringen al geleend.

Bron: https://www.cbvs.sr/images/content/statistieken/statistical_compendium Blz. 25.

Toelichting op getekende leenovereenkomsten

Wanneer een leenovereenkomst wordt getekend, wordt dat gepubliceerd op de website van Bureau Staatsschuld. Een getekende overeenkomst wil nog niet zeggen dat uit die lening al getrokken is.

Een recent voorbeeld is het Saramacca Canal Rehabilitation Project die voor US\$35 miljoen is getekend met de Wereld Bank. Dit project en tevens vele andere projecten waarvan de financiering al was afgerond zijn opgebracht in het Herstelplan van de huidige regering (blz. 95).

4 belangrijke leningen:

1. Voor Dalian 4 is US\$235 miljoen geleend. Hieruit zijn 2 bruggen gebouwd en 130 km aan weg geasfalteerd. Dit project is succesvol afgeleverd.
2. Er is US\$ 100miljoen geïnvesteerd in het Nationaal Breedband project. Het Safe City project valt hieronder. Dat delen van het binnenland nu kan genieten van Digitaal TV komt vanwege dit project. Ook het kunnen volgen van afstandsonderwijs geplaatst worden onder dit project. Verbetering van het landelijk communicatie netwerk. Dit project is ook succesvol uitgevoerd.
3. Die US\$125 miljoen die geleend is om Alcoa te betalen voor geleverde elektriciteit. De Dam hebben wij gratis overgenomen en ondergebracht bij Staatsolie. Dit zorgt voor een maandelijks besparing van US\$8 miljoen. Dit is succesvol afgerond.
4. Die US\$ 550 miljoen van Oppenheimer. Hiervan is US\$ 300 miljoen naar Staatsolie gegaan toen de prijs van aardolie op de internationale markt was gekelderd. In 2020 heeft Staatsolie US\$132 miljoen overgemaakt aan de staatskas. In 2021 heeft Staatsolie US\$90 miljoen overgemaakt in de Staatslas. Dit dankzij het ingrijpen van de regering toen. Ook deze exercitie is succesvol uitgevoerd.

Alleen deze 4 leningen waren goed voor US\$ 1,010 miljard.

Van de US\$3,3 miljard was bij de overname van de regering Bouterse al een staatsschuld van US\$1,2 miljard. De 4 grote leningen samen zijn US\$1,010 miljard. Het resterend deel van US\$1,1 miljard is ook te verklaren. De besteding ervan en de projecten die daarmee zijn uitgevoerd. Het boekwerk "Van visie naar Verworvenheden, regering Bouterse-Adhin 2015 – 2020" zijn alle projecten van de vorige regering uitgewerkt. Wij verwijzen u gemakshalve naar dat boek.

Opmerking: Door de regering Bouterse-Adhin zijn alle aflossingen en renteverplichtingen op-tijd nagekomen.

Het vraagstuk van kasreserve

De meest essentiële vraag hier is: Is de kasreserve gestolen?

De middelen van de kasreserve zijn aangewend voor financiering van bepaalde uitgaven. Dat mag omdat de kasreserve een onderdeel is van de monetaire reserve. Alleen zou het in samenwerking met de algemene banken moeten gebeuren. Dit blijkt uit een verklaring uitgegeven door de Centrale Bank van Suriname zelf.

Hieronder de verklaring.

CENTRALE BANK VAN SURINAME HOME | CONTACT | SITEMAP

Zoeken:

CBVS MACRO-ECONOMIE FINANCIËEL SYSTEEM STATISTIEKEN PUBLICATIES & RESEARCH MONETAIR BE

U bevindt zich hier: [Start](#) > [Highlights](#) > [Kasreservemiddelen Algemene Banken](#)

KASRESERVMIDDELEN ALGEMENE BANKEN

CENTRALE BANK VAN SURINAME

Paramaribo, 13 februari 2020

De Centrale Bank van Suriname wenst ten aanzien van de kasreserves het volgende onder algemene aandacht te brengen:

In de tweede helft van 2019 zijn de Centrale Bank en de banken overeengekomen dat een deel van de vreemde valuta kasreservemiddelen van de algemene banken bij haar zouden worden aanhouden. Deze middelen zouden "geringfenced" worden, dat wil zeggen dat deze middelen op een speciale rekening bij een correspondent bank zouden worden geplaatst.

De Centrale Bank heeft bij de uitvoering hiervan, de kasreservemiddelen van de algemene banken tezamen met de eigen middelen van de Centrale Bank in een "pool" gemanaged. Het uitgangspunt van de Centrale Bank in deze was dat de bruto internationale reserves altijd hoger moesten zijn dan de kasreserve verplichtingen aan de banken. Op enig moment zijn de liquide middelen in de internationale reserves lager geweest dan de verplichtingen van de Centrale Bank aan de banken. De Centrale Bank onderkent dat bij de aanwending van deze geldmiddelen voor interventies ten behoeve van importen en voor schuldaflossing, goudaankopen en andere verplichtingen, de afstemming met de algemene banken niet was gepleegd. De aangewende liquide kasreservemiddelen binnen de context van "pool" management van de internationale reserves, blijven een verplichting van de Centrale Bank aan de commerciële banken, waaraan in alle gevallen voorzien zal worden.

Intussen zijn de afspraken en garanties met betrekking tot de aangehouden kasreservemiddelen bij de Centrale Bank, inclusief het aangewend deel, in nauw overleg met het bestuur van de Bankiersvereniging schriftelijk vastgelegd en ondertekend door het directieteam van de Centrale Bank.

Het directieteam bestaat uit 3 directeuren nl. directeur Maikel Soekhnandan Directeur Bankbedrijf & Bancaire Zaken, William Orië Directeur Monetaire & Economische Aangelegenheden en Faranaaz Hausil Directeur Legal, Compliance & International Affairs.

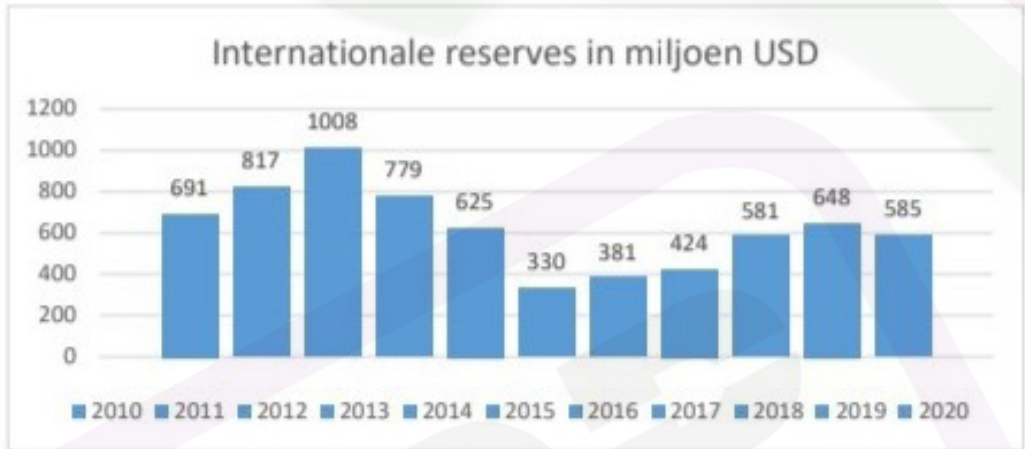
Middels deze verklaring wilt de Centrale Bank van Suriname nogmaals benadrukken dat de kasreserve middelen niet zijn gestolen.

DE CENTRALE BANK VAN SURINAME

Was het land failliet ten tijde van overdracht?

Op blz. 21 van het Herstelplan is duidelijk aangegeven dat de internationale reserves in 2020 nog US\$585 miljoen bedroeg. De huidige regering heeft een formele wisselkoers van SRD7,52 voor US\$1,- is overgenomen.

Figuur 2.2: Internationale reserves van Suriname, 2010-2020

Bron: Website Centrale Bank van Suriname

Bron figuur: Herstelplan 2020 blz. 24.

Was de staatskas leeg?

Uit de onderstaande tabellen die door het Ministerie van Financiën zijn uitgegeven op 12 mei en 15 juni 2021 getiteld "Tabellen Overheidsfinanciën 2020" en "Tabellen Overheidsfinanciën 2021" valt af te lezen dat er maandelijks geld in de staatskas binnenstroomt. Er is nimmer sprake van een lege staatskas.

Opmerkelijk is dat tussen augustus 2020 en maart 2021 de huidige regering in totaal SRD 6,111.9 miljard (zes miljard honderd elf miljoen en negenhonderd duizend SRD) aan inkomsten had.

Opmerking: De staatskas was nimmer leeg. Dit is een grove misleiding. Er is wel weinig geld om alle kosten van de overheid te dekken maar er is altijd geld die in de staatskas binnenstroomt.

Tabel 2.1.1 Suriname: Overheidsontvangsten mijnbouw en niet-mijnbouw, 2020 (SRD miljoen)

	2020 [*]												
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Totaal
Totale ontvangsten	573.7	524.8	470.1	412.9	414.6	396.4	537.3	467.0	563.2	931.6	494.0	1,279.5	7,065.3
Ontvangsten mijnbouwsector¹	174.8	163.7	152.0	130.2	126.4	87.0	302.2	123.4	126.3	348.0	135.4	643.6	2,513.0
Belasting ontvangsten	88.0	98.5	98.6	61.2	61.2	51.1	215.1	69.3	76.0	163.3	35.7	436.8	1,454.8
Directe belastingen	88.0	98.5	98.6	61.2	60.9	51.1	215.1	69.3	76.0	163.3	35.7	436.8	1,454.5
Indirecte belastingen	0.1	-	-	-	0.3	-	-	-	-	-	-	-	0.3
Niet-belasting ontvangsten	86.8	65.2	53.4	69.0	65.3	35.9	87.1	54.1	50.3	184.7	99.7	206.8	1,058.2
Ontvangsten niet-mijnbouwsectoren	398.8	361.1	318.2	282.7	288.1	309.4	235.1	343.7	436.9	583.7	358.6	636.0	4,552.2
Belasting ontvangsten	326.1	266.8	289.5	229.2	176.0	204.3	229.4	300.9	405.7	422.7	261.9	564.5	3,676.9
Directe belastingen	170.2	78.2	140.7	111.9	74.2	96.1	112.1	99.9	133.1	105.5	115.7	236.5	1,474.0
Indirecte belastingen	155.9	188.7	148.8	117.4	101.8	108.1	117.3	201.0	272.6	317.2	146.2	327.9	2,202.9
Niet-belasting ontvangsten	72.7	94.3	28.6	53.5	112.1	105.1	5.7	42.8	31.3	161.0	96.7	71.5	875.3

Tabel 2.1.1 Suriname: Overheidsontvangsten mijnbouw en niet-mijnbouw, jan - mrt 2021 (SRD miljoen)

	2021 [*]			
	jan	feb	mrt	Totaal
Totale ontvangsten	741.0	661.1	974.5	2,376.6
Ontvangsten mijnbouwsector¹	303.4	276.8	326.1	906.3
Belasting ontvangsten	120.0	94.7	90.9	305.6
Directe belastingen	119.8	94.7	90.9	305.4
Indirecte belastingen	0.2	-	-	0.2
Niet-belasting ontvangsten	183.4	182.1	235.1	600.7
Ontvangsten niet-mijnbouwsectoren	437.6	384.3	648.4	1,470.3
Belasting ontvangsten	377.9	312.0	542.3	1,232.2
Directe belastingen	115.6	64.7	186.4	366.7
Indirecte belastingen	262.3	247.3	355.9	865.5
Niet-belasting ontvangsten	59.7	72.3	106.1	238.1

Bron: Ministerie van Financiën en Planning.

^{*}Voorlopige cijfers. Overheidsontvangsten op kasbasis zijn aangepast en gepresenteerd op bruto basis, aan de hand van verrekeningen met EBS subsidies.

¹Ontvangsten uit de olie, bauxiet, goud en steenslag sectoren.

De bevestiging dat er geen failliete land is overgedragen aan de huidige regering leest u ook in het Artikel 4 consultatie rapport van IMF van 24 december 2019. Na 6 maanden is het land overgedragen aan de huidige regering.

Hieronder het persbericht van IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Press Release No. 19/456
FOR IMMEDIATE RELEASE
December 12, 2019

International Monetary Fund
Washington, D.C. 20431 USA

IMF Executive Board Concludes Article IV Consultation with Suriname

On December 11, 2019, the Executive Board of the International Monetary Fund (IMF) concluded the Article IV consultation¹ with Suriname.

Suriname's economy is growing steadily with low inflation. Real GDP grew by 2.6 percent in 2018, following 1.8 percent in 2017. Activity growth has been broad based with expansions in wholesale and retail trade, construction, hotels, restaurants, and manufacturing, while mining has remained stable. Inflation has fallen below 5 percent mainly arising from exchange rate stability and control over excess liquidity. The unemployment rate was 7.6 percent in 2017 and is expected to have declined further in 2018. Real GDP is expected to expand annually by 2¼ to 2½ percent during 2019–24, while inflation is expected to remain low. However, the balance of risks to this outlook is negative, mainly due to fiscal imbalances. The overall fiscal deficit is expected to reach 8.6 percent of GDP in 2019 while public debt remains high at around 72 percent of GDP.

This year's Article IV consultation focused on policies to bolster the economy in the medium term. These include fiscal measures to enhance revenues and efficiency and lower expenditures, policies to improve the monetary and financial sector supervision frameworks, and structural policies to boost potential growth.

Executive Board Assessment²

Executive Directors took positive note that the Surinamese economy is growing steadily, with a falling unemployment rate, low inflation, and a stable exchange rate. They stressed that this stabilization presents an opportunity to address the central challenges facing the economy, including a weak fiscal position and rising public debt, monetary and financial

¹ Under Article IV of the IMF's Articles of Agreement, the IMF holds bilateral discussions with members, usually every year. A staff team visits the country, collects economic and financial information, and discusses with officials the country's economic developments and policies. On return to headquarters, the staff prepares a report, which forms the basis for discussion by the Executive Board.

² At the conclusion of the discussion, the Managing Director, as Chairman of the Board, summarizes the views of Executive Directors, and this summary is transmitted to the country's authorities. An explanation of any qualifiers used in summings up can be found here: <http://www.imf.org/external/np/sec/misc/qualifiers.htm>.

supervision frameworks that need to be enhanced, a low degree of economic diversification, and other structural impediments to growth. Timely action will be necessary to reduce macroeconomic vulnerabilities and downside risks.

Directors underscored the importance of putting public debt on a sustained downward path. They were encouraged by the authorities' fiscal plans and emphasized the need to phase out electricity sector subsidies, implement the VAT, and continue to improve revenue and expenditure administration. Implementing these measures, while also protecting vulnerable households, would be instrumental in creating space for public investment and supporting long-term growth. Directors welcomed, in this context, the passage of the public financial management law.

Directors expressed concern about the resumption of monetary financing of the budget this year but welcomed the authorities' plan to avoid any further such financing, including through a new Bank Act. They welcomed the recent introduction of new monetary tools and instruments and the preparation of several draft legislation to enhance the monetary framework. They underscored, nonetheless, that the central bank should also publish explicit monetary targets, further expand their operational tool box to implement effectively a reserve money target, and further strengthen coordination with the government on liquidity projections and operations. Directors generally agreed that a more flexible exchange rate is needed to act as a shock absorber.

Directors recognized that important vulnerabilities remain in the financial sector. They urged the central bank to revamp its supervisory actions and take a more assertive approach to ensuring banks' return to compliance with regulatory requirements over a pre-determined time horizon. A comprehensive crisis management system is needed to give the central bank the power to intervene in banks' governance and operations when necessary, as well as improve bank resolution. Directors looked forward to approval of draft legislation in these areas as soon as feasible. Directors were encouraged that the authorities have embarked on a national risk assessment this year to further enhance the AML/CFT framework.

Directors underscored the importance of diversifying the economy and implementing structural reforms to boost potential growth. Addressing the high costs of doing business, reforming the investment framework, and strengthening governance will be important to support investor confidence. Investment in education and labor market reforms, combined with a meaningful safety net for the unemployed, will also be important. Directors were encouraged by recent laws on the minimum wage and the enhancement of maternity and paternity support. They welcomed the authorities' commitment to strengthen governance in the extractive sector.

Conclusie:

1. In 2015 en 2016 bevond Suriname zich in een diepe crisis.
2. Vanaf 2017 begon de economie weer te groeien.
3. Het koopkrachtverlies van de ambtenaren was ruim ingelopen door de regering Bouterse.
4. Alle basale verplichtingen werden nagekomen.
5. Er is een staatsschuld overgenomen en er is geleend. Een behoorlijk groot deel van de leningen zijn naar investeringsprojecten gegaan. De aflossingen en rente zijn door de vorige regering altijd betaald.
6. Er is geen lege staatskas overgedragen.
7. De kasreserve is niet gestolen.
8. Volgens IMF waren de perspectieven onder de vorige regering goed.

“Waarheid is in het algemeen het beste middel tegen laster”

Abraham Lincoln

